

NIEMAND
WEET
DAT IK
KIMBERLY
HEET

Journalist Kim Palmaccio komt uit de kast. Want ze héét dus helemaal geen Kim. Maar ja, ze vindt haar echte naam totaal niet bij zich passen. En ze blijkt lang niet de enige.

IK WIL DE SMAAK VAN MIJN OUDERS NIET AFKATTEN, DE NAAM KIMBERLY WAS IN DE JAREN NEGENTIG HARTSTIKKE

populair. Sterker nog: in 1995, mijn geboortjaar, stond-ie op de achtste plaats van populaire meisjesnamen. Maar ik vind 'm dus niet zo mooi. Ik vind hem een beetje, hoe ga ik dit netjes zeggen, asociaal. Kamperig. Categorie: Priscilla, Samantha, Britney – sorry aan alle Priscilla's, Samantha's en Britneys die ik nu voor het hoofd stoot. Maar ik ben dus net zoals jullie. We zitten in dezelfde schuit.

Een luxeprobleem, denk je nu misschien. En dat is ook wel zo, maar toch: volgens hoogleraar persoonlijkheidspsychologie Jochen Gebauer is onze naam sterk verbonden met onze identiteit. Vraagt iemand wie je bent, dan geef je waarschijnlijk als eerste je naam. Gevolgd door

wat je leeftijd is, je beroep, misschien je woonplaats, of je een partner en kinderen hebt, eventuele hobby's. Oftewel: de dingen die volgens jou je identiteit bepalen. Toen Gebauer in zijn onderzoek mensen vroeg of ze zich konden indenken een andere naam te hebben en zich toch nog steeds zichzelf te voelen, vond de meerderheid dat dan ook moeilijk.

Een andere interessante uitkomst van zijn onderzoek: wat we van onze naam vinden, hangt vaak samen met onze zelfwaardering. Hoe mooier Gebauers proefpersonen hun naam vonden, hoe positiever ze over zichzelf dachten en hoe gelukkiger ze waren. De meeste respondenten bleken gelukkig hartstikke tevreden met hun naam en gaven die gemiddeld een 7,2. Dat de gemiddelde persoon zijn of haar naam waardeert, hangt volgens Jochen Gebauer samen met het zogenaamde '*mere ownership-effect*': de neiging om dingen die van onszelf zijn positiever te beoordelen dan exact dezelfde zaken die in het bezit zijn van anderen. Een voorbeeld: je krijgt van je baas een mok cadeau,

precies dezelfde als je collega's. En tóch vind je jouw mok mooier en waardevoller dan die van je team. Simpelweg om de reden dat het bewuste exemplaar van jou is. Voor namen geldt volgens Gebauer exact hetzelfde.

Maar wat nou als je je naam niet mooi vindt? En eigenlijk liever anders heet? Of erger, als je je naam echt lelijk vindt (en je naam waarschijnlijk in de top 10-Schaam-/ Faamnamen staat – zoals bijvoorbeeld Ben Boute en Conny Freije)?

Terug naar de naam Kimberly. De vreselijkste naam ooit is het niet, natuurlijk – hij stond in 1995 niet voor niets in alle toplijsten en mijn ouders hebben heus wel smaak. Ze zouden me ook absoluut niet opzadelen met een naam die me, om wat voor reden dan ook, schade, schande of schaamte zou berokkenen. In dat kader: wie zijn in hemelsnaam de ouders van Ben Boute – genomineerd voor Faamnaam 2021?

Het is meer de associatie die ik met de naam heb. Ik kan 'm niet *ownen*, zeg maar. Ik vóél me gewoon geen Kimberly, al klinkt dat misschien een beetje zweverig. En ja, ik kan best zelfkritisch zijn, soms iets te veel. Maar ben ik zo kritisch op mezelf omdat ik mijn naam niet leuk vind? Of vind ik mijn naam niet leuk omdat ik zo zelfkritisch ben? Tsja, geen idee eigenlijk.

Wat ik wel weet, is dat ook andere mensen mijn naam niet bij me vinden passen. Op kantoor, dat ik deel met tien ondernemers in de creatieve sector, biechte ik naar aanleiding van dit artikel op dat ik eigenlijk Kimberly heet. En niet Kim, zoals ik mezelf ooit voorstelde. De meeste collega's reageren verbaasd. "O ja, joh? Ik vind je veel meer een Kim." Dat hoor ik dus wel vaker. En zo voel ik het zelf ook. Maar wat bedoelen we daar nou eigenlijk mee?

Op mijn kantoor werken ook Daisy en Kelly. Als we op een middag over het onderwerp aan de praat raken, is er veel herkenning in elkaars verhalen. "Toen ik nog actief was in de corporate wereld, werkte mijn naam me tegen", vertelt Kelly (38). "Ik was jong, blond

en dan heet je ook nog eens Kelly. Ik voelde me daardoor minder sterk in mijn schoenen staan en had best graag een andere naam gewild. Als ik een kind zou krijgen, zou ik bij het kiezen van de naam rekening houden met het feit dat hij of zij daarmee in alle beroepsgroepen terecht kan en serieus genomen wordt."

Daisy (36) vult aan dat ze eigenlijk liever anders had willen heten, maar een naamswijziging nooit heeft overwogen. "Ik maak vaak grapjes over mijn naam. Om anderen voor te zijn, wijs ik ze er liever zelf op dat het inderdaad een beetje een asociale naam is. Ik ken wel mensen die hun naam hebben gewijzigd omdat hun nieuwe naam beter bij hun identiteit past. Zo volg ik iemand op Instagram die het

spirituele pad op is gegaan en nu geen Marieke meer heet, maar Gaia."

Volgens Jochem Gebauer komen naamswijzigingen tegenwoordig vaker voor omdat we nu eenmaal meer met onze identiteit bezig zijn dan vroeger. "Daar horen vragen bij als: wie ben ik? Waar sta ik voor? Je naam maakt elke dag deel uit van dit identiteit."

Voornamen zijn bovendien steeds sterker aan trends onderhevig. Laatst hoorde ik op straat een moeder haar dochter Shine noemen. Ik moest toch even mijn wenkbrauwen fronsen. Net als bij het horen van de namen King, Pup, Pepper, Beer en Lente. Hoe denken de Pups en Peppers

straks zelf over hun naam als ze volwassen zijn? En de rest van de maatschappij?

In een uitzending van *EditieNL* legde taaldeskundige Marc van Oostendorp uit hoe de naamgeving door de decennia heen is veranderd. "Vroeger werden kinderen vaak vernoemd naar een (voor)ouder. Namen werden van de ene op de andere generatie overgedragen." En dat gebeurt dus steeds minder. "Het gekke aan naamgeving is dat ouders een kind een originele naam proberen te geven, maar al dan niet bewust met de tijd en trends meegaan en toch bij anderen afkijken."

Neem de naam Noah. Volgens het Meertens Instituut van de

HOE DENKEN DE PUPS EN PEPPERS OVER HUN NAAM ALS ZE STRAKS VOLWASSEN ZIJN?

Nederlandse Voornaambank – heel leuk om eens digitaal doorheen te bladeren – is de kans dat je een Noah tegenkomt die ouder is dan jij. Niet heel groot: in 1990 kregen slechts acht kinderen die voor de naam. Over dertig jaar is die kans al aanzienlijk groter, want vorig jaar werden maar liefst 871 jongens met die naam geboren.

Je zou denken: je doet het er maar mee. Met je naam. En hoe erg is het nou echt als-ie wat tegenvalt? Er zijn inderdaad ergere dingen in de wereld, een klimaatcrisis, om maar iets te noemen. Toch groeit het aantal mensen dat hun naam verandert. In 2021 dienden 3485 mannen en vrouwen een verzoek in bij Justis, de screeningsautoriteit van het ministerie van Justitie en Veiligheid die daarover beslist. Ter vergelijking: in 2015 waren dat er 1829.

Je naam wijzigen gaat niet zo simpel.

In Nederland kunnen mensen hun voor- en achternaam onder bepaalde voorwaarden wijzigen. Bespottelijke of veelvoorkomende familienamen bijvoorbeeld, een buitenlandse naam die de inburgering belemmert of een naam waar je psychisch hinder van ondervindt. Voor dat laatste heb je een verklaring nodig van een bevoegde therapeut. De aanvraagprocedure kost 835 euro.

Heb je een familielid of partner met dezelfde achternaam die veroordeeld is voor een misdrijf, en wil je om die

reden een naamswijziging, dan moet je beduidend meer verklaringen afgeven, maar is de procedure gratis. Een aanvraag indienen voor het veranderen van je achternaam kan via een formulier, je voornaam (officieel) wijzigen via de rechtbank.

Eerlijk: ik heb er weleens over nagedacht om mijn naam officieel te laten wijzigen. Ik heb het er ook met m'n ouders over gehad. Die vinden dat prima, als ik me daar beter bij voel, want eigenlijk was het volgens hen ook de bedoeling dat Kim mijn roepnaam werd. Omdat ik Kimberly heet, maar me met Kim voorstel, voelt het alsof ik mensen voor de gek houd. Alsof ik lieg, iets achterhoud.

Bijna elke dag voer ik een interne tweestrijd. Het speelt als ik mezelf

voorstel, een mail afsluit (eigenlijk geldt het al voor het hanteren van een e-mailadres: ik heb er twee), me inschrijf voor een nieuwsbrief, clubje of abonnement. Als intimi me Kimberly noemen, ben ik vooral bang dat er iets heel ergs gaat komen. Geen grap. Iedereen – ikzelf inclusief – noemt me Kim. Daar voel ik me het prettigst bij. Toch vind ik het lastig. Want het is officieel nog steeds Kimberly. Ik wil onbewust mijn ouders niet teleurstellen en dat wat van mij is – mijn naam – niet afdoen.

Aya (25, hiervoor Femke) overweegt ook om haar naam officieel te wijzigen. "Alleen is mijn moeder daar niet zo blij mee. Zij vindt het heel erg jammer en dat snap ik ook wel. Ze voelt natuurlijk veel

liefde voor die naam en heeft hem toen ze zwanger was met veel zorg uitgekozen. Toen ik haar een jaar geleden vertelde dat ik niet meer Femke wilde heten maar Aline (mijn tweede naam), stemde ze daar niet mee in. Uiteindelijk heb ik toen besloten dat ik voor familie gewoon Femke blijf. Toch voelde Aline uiteindelijk ook niet helemaal goed; Aya past beter bij wie ik in essentie ben.

Voor mij is het een soort evolutieproces, waarbij Femke bij oude patronen horen die ik nu met een nieuwe naam loslaat. Zodat ik kan laten zien wie ik echt ben. **Femke stamt af van het Friese Famke, wat meiske betekent. En 'meiske' was**

precies wat ik los wilde laten. Dat paste vroeger prima bij me, maar het is tijd voor iets nieuws. Ik ben de naam ontgroeid. Ik voel me met Aya precies zoals ik wil zijn. Ik heb dit eerst niet op social media gedeeld, want ik vond dat niet per se nodig. Maar dat leidde toch tot verwarring, waardoor ik het uiteindelijk in een bericht heb gedeeld. Mensen dachten vast: gaat het wel goed met haar? Maar ik kan maar beter duidelijk zijn. Vriendinnen noemen me soms nog per ongeluk Fem, maar dat vind ik niet erg, ik snap dat ze moeten wennen."

Ik bel nog even met gz-psycholoog Françoise van Gerwen. Ze onderzoekt de psychische hinder bij mensen die niet tevreden zijn met

'IK VOEL
ME GEEN
FEMKE MEER,
DAT BEN IK
INMIDDELS
ONTGROEID,
DUS NU
HEET IK
AYA'

hun naam. "Alleen al vandaag meldden zich zes mensen bij mij die niet blij zijn met hun naam. Sommigen ervaren echt ernstige hinder. Dat kan verschillende redenen hebben, bijvoorbeeld als iemand een naam heeft die impliceert dat hij of zij een islamitische levensstijl heeft, terwijl de persoon in kwestie christelijk is. Of als iemand van geslacht is veranderd en de naam niet meer bij hun gender past. Namen die, kortom, niet aansluiten bij je identiteit.

Ik heb ook cliënten die te maken hebben met discriminatie op naam en bijvoorbeeld regelmatig al op basis van hun sollicitatiebrieven worden afgewezen. Daarnaast kan een naam ook nare herinneringen oproepen, bijvoorbeeld als er sprake is van een misbruikverleden en de naam tijdens misbruik telkens werd genoemd. Sommige mensen zijn zelfs angstig of depressief door hun voornaam."

Volgens Van Gerwen kan je een naam ook 'gewoon niet mooi' vinden of niet bij je vinden passen. "Maar," zo zegt ze, "het is altijd interessant om te onderzoeken waar dat precies vandaan komt. **Je naam willen veranderen kan voor onbegrip en verwarring zorgen bij mensen in je omgeving. Ze begrijpen de ernst of complexiteit vaak niet en kunnen met afkeuring en onbegrip reageren, met name de ouders die de naam vaak met zorg hebben uitgekozen. Besef ook dat afstand nemen van je voor- of achternaam ingrijpend is. Een naam is meer dan een paar letters; het zegt iets over wie je bent, waar je vandaan komt en hoe je zo bent geworden. Je geeft een deel van je identiteit op.**"

Ben jij blij met je naam en kun jij je nul komma nul vinden in wat ik hierboven schrijf? *Lucky you*. Toch ben jij als blije-naam-eigenaar, als we verschillende onderzoeken moeten geloven, ook meer bezig met je naam dan je misschien beseft. Zo ontdekte de Amerikaanse psycholoog en onderzoeker Brett Pelham dat we vaker voor woonplaatsen, beroepen, partners en merken (zoals kleding-, voedsel- en drankmerken) kiezen die op onze naam lijken dan je op basis van toeval zou verwachten.

De oude Romeinen zeiden het al: *nomen est omen* – je naam is erg voorteken. Ze zagen een verband tussen je naam en je beroep. En misschien hadden ze wel gelijk.

Even maar wat lokale voorbeelden: de Nederlands socioloog Ja Latten onderzoekt latrelaties en Diana Woei en Monique Somers zijn weervrouwen. De naam Dennis was in Amerika net zo populair als de namen Nathan en John, toch telde Pelham bijna twee keer zo veel tandartsen (*'dentist'*) die Dennis heten. In de geologie werken gemiddeld meer Geoffreys en Georges en er verhuisden veel meer Louises naar Louisiana en Florences naar Florida dan omgekeerd.

Ook je woonplaatsnaam en zelfs de naam van je partner matchen vaker dan je zou denken (ome Jos en tante José, lezen jullie mee?). Deze onbewuste voorkeur wordt *implicit egotism* genoemd. Dat is de hypothese dat mensen een onbewuste voorkeur hebben voor dingen die ze met zichzelf associëren. Herinner je Daisy van mijn kantoor nog? Ze zegt daarover: "Ik wilde mijn dochter eerst geen naam met een y op het einde geven, maar uiteindelijk is het toch Izzy geworden. Ik vond dat toch het mooist."

Verbanden tussen je naam en je beroep komen in ieder geval zo vaak voor dat er zelfs een apart woord voor het verschijnsel is verzonnen: een aptoniem.

De grappigste voorbeelden strijden op

de radio om de Hennie de Haan Cup. Ferry Kok die als kok op een ferry werkt, begraafplaatsbeheerder Ignar Rip, timmerman Marco Spijkerman die getrouwd is met Lianne den Hamer en Klaske Meester die juffrouw is. Waarom ik dan niet kapster ben en met Kees in Kaatsheuvel woon? Omdat er natuurlijk nog tig andere dingen meespelen wanneer je keuzes maakt. Psychologen zijn ervan overtuigd dat het naamlettereffect weliswaar bestaat, maar meestal toch niet geldt bij belangrijke keuzes, zoals je beroep of waar je woont.

Er zijn, kortom, belangrijkere zaken dan je naam. Tenzij je Ben Boutheet, dat is gewoon ronduit kak. ●

FERRY KOK
WERKT ALS
KOK OP
EEN FERRY,
INGMAR
RIP IS
BEGRAAF-
PLAATS-
BEHEERDER